

Project 'Gezonde en Econ Vlaanderen' geëvalueerd

Vrijdagmiddag 14 februari 2003 werd het project in Drongen gelanceerd door Melkcontrolecentrum-Vlaanderen (MCC), Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) en Vlaamse Rundveeteelt Vereniging (VRV). De belangstelling uit de zuivelindustrie, de melkveehouders, de diergeneesmiddelenindustrie en de melkmachineleveranciers was groot. Dankzij een geïntegreerde aanpak moet in het bijzonder mastitis bij de koeien worden bestreden. Dit levert geld op: uiteenlopend van 75 tot 275 euro per koe, zo werd toen voorgerekend (zie Zuivelzicht nr 4, 2003). Het gaat om meer dan verlies van melkproductie. Het gaat ook om kosten voor diergeneeskundige behandeling en extra werk voor de melkveehouder. Vaak is dit verlies onzichtbaar voor de melkveehouder, zo werd gezegd. Omdat mastitis vele oorzaken kent, is een integrale aanpak de aangewezen weg om het celgetal terug te dringen. Kwaliteit van de melkinstallatie, de huisvesting van de dieren, de voeding en diergezondheid vragen allemaal aandacht.

Vrijwillig

Deelname aan het project is geheel vrijwillig. 'De boer is uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor het management van zijn bedrijf', benadrukt Koen Lommelen. 'We willen daarom zeker geen betuttelende aanpak. Dat werkt niet, integendeel. We hebben bij de start 20 bijeenkomsten gehouden verspreid over heel Vlaanderen om het project bekend te maken.' Daarnaast is er de nodige aandacht aan gegeven in de vakpers en andere Vlaamse agrarische vakbladen. De melkveehouder kan contact opnemen met de verschillende partners. Ze kunnen hiervoor ook terecht bij de regioadviseurs van hun zuivelbedrijf. 'Twee maal per jaar hebben we overleg met deze groep van 35 mensen in Vlaanderen', merkt Koen Lommelen op. 'Bovendien brengen wij hen

Volgend jaar krijgen Vlaamse melkveehouders binnen het project Gezonde en Economische Melkwinning individuele doelstellingen voorgelegd bij het verbeteren van de gezondheid van de dieren en de kwaliteit van hun melk. Dit en meer nieuws vertelt Koen Lommelen van MCC-Vlaanderen in een tussentijdse evaluatie van het project.

op de hoogte welke melkveehouders een beroep doen op ondersteuning. De regioadviseurs kunnen dan op hun beurt contact opnemen met de melkveehouders voor de nodige begeleiding achteraf.' Tot dusver hebben 500 melkveehouders een beroep

Yves De Groot

reden voor de melkveehouder om in het project te stappen. Dit gold in 2005 voor 62%. 18% Had te kampen met klinische mastitis en 15% met een verhoogd percentage attentiekoeien. Opvallend en eigenlijk ook verontrustend is dat bijna een kwart van de melkveehouders in 2005 strafpunten voor celgetal had gekregen voordat contact werd opgenomen met MCC, VRV of DGZ. Dat betekent overschrijding van de celgetalnorm van 400.000. Gemiddeld was het celgetal van de Vlaamse melk in 2005 212.000. Dat is meer dan de jaren ervoor (in 2004: 203.500 en in 2003: 204.000). Bij de presentatie van het jaarverslag van MCC-

Strategische aanpak van mastitisbestrijding

1. Inschatten van het probleem:

- is er een acuut of chronisch probleem;
- gaat het om verhoogd celgetal of verhoogd aantal mastitisgevallen;
- reageren de dieren op de behandeling;
- hoe verliep het tankcelgetal van het melkveebedrijf het afgelopen jaar.

2. Opsporen van de koeien met uiergezondheidsproblemen:

- via de melkcontrole van VRV, de verslijmingstest of onderzoek van individuele melkmonsters voor het celgetal bij MCC;
- bij verhoogd aantal klinische mastitisgevallen controle van de individuele celgetallen van de dieren.

3. Bacteriologisch onderzoek van dieren met verhoogd celgetal of klinische mastitis.

4. Grondige doorlichting van de bedrijfsvoering: naast huisvesting (stalklimaat, ventilatie en ligbed) en voeding (beoordeling ruwvoer) moet aandacht worden besteed aan de melktechniek (voorbehandeling, aansluiten melkstel, hygiëne tijdens melken).

5. Controle van de melkinstallatie: door periodiek de melkmachine via statische of dynamische metingen te controleren, wordt onderzocht of deze volgens de normen functioneert.

<<

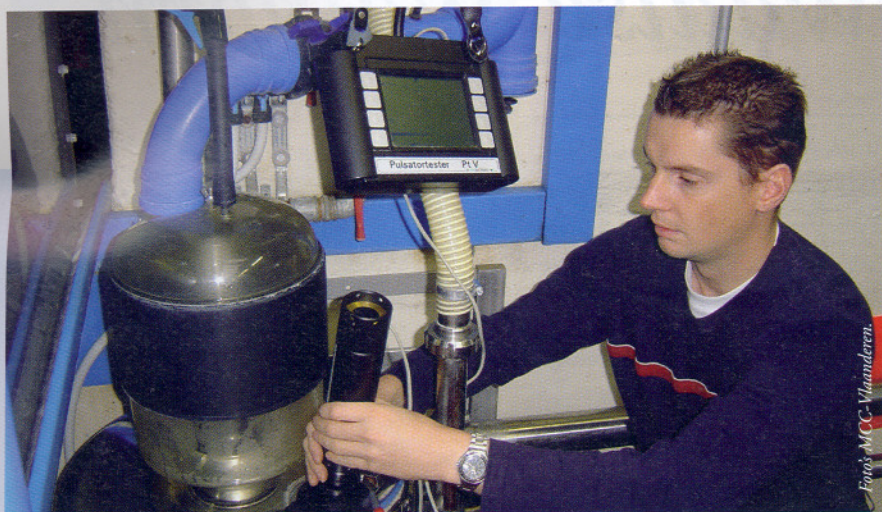
gedaan op het project. Vorig jaar waren dat er 250, meer dan de jaren ervoor. Gemiddeld hadden ze 51 melkkoeien, met een gemiddelde productie van 7.640 kg. Eén op de tien boeren neemt twee jaar aan het project deel.

Verhoogd celgetal

Verhoogd celgetal is veruit de belangrijkste

Vlaanderen eerder dit jaar waarschuwde directeur Roland Bossuyt nog voor deze ontwikkeling. 'Het gaat niet de goede kant op.' Een mogelijke oorzaak is dat melkveehouders hun melkquotum willen volmelken en het ruimen van minder goed producerende dieren daarom uitstelt. 'De economie blijkt te overheersen', aldus ook Koen Lommelen.

conomische Melkwinning in

Koen Lommelen meet de reservcapaciteit bij een statische meting aan een melkmachine.

Begeleidingstraject

Normaal duurt een begeleidingstraject drie maanden. De eerste week vindt het nodige bedrijfsonderzoek plaats door verschillende deskundigen van VRV, DGZ of MCC, die de problematiek en mogelijke oorzaken in kaart brengen. Uitgezocht wordt met name welke koeien verantwoordelijk zijn voor de problemen met het celgetal. Dan vindt bacteriologisch onderzoek plaats, waarna een behandeling gestart kan worden. De melkmachine wordt onderzocht, alsook het bedrijfsmanagement. Daarna komen preventiemaatregelen aan bod. Een en ander wordt in een rapport samengevat dat met de melkveehouder zo uitgebreid mogelijk wordt besproken. Vervolgens wordt het bedrijf gevolgd. Met name de kwaliteit van de melk (kiem- en celgetal) wordt in de gaten gehouden. Volgens Koen Lommelen bedragen de kosten gemiddeld 150 euro, maar dat is sterk afhankelijk van de diensten. Een bedrijfsbezoek door MCC kost 45 euro, statische en dynamische doormeting van de melkinstallatie kost 95 en 120 euro. Celgetalbepaling kost € 1,25 en bacteriologisch onderzoek € 1,60. DGZ rekent een voorrijtarief van 25 euro en een uurtarief van 62 euro, met een maximum van 70 euro per bezoek.

Rol dierenarts

Omdat de dierenarts doorgaans de eerste contactpersoon is voor de melkveehouder

bij mastitis, maar niet altijd voldoende bekend is met een geïntegreerde aanpak van deze uieraandoening, zal volgend jaar een begeleidingstraject van start gaan verzorgd door DGZ samen met MCC en VRV. Het ontbreekt volgens Lommelen in Vlaanderen aan in melkvee gespecialiseerde dierenartsen. Om een begeleidingsprogramma optimaal af te stemmen op de behoefte, zal als proef met een kleine groep dierenartsen worden gestart, waarna een evaluatie van het programma volgt en eventuele bijstelling van de procedures.

Doelstellingen

Nieuw vanaf 2007 is ook dat elke deelnemer bij de opstart van de begeleiding concrete doelstellingen krijgt voorgesteld. Deze zouden dan binnen een redelijke termijn bereikt moeten worden. Belangrijk is dat de doelstelling haalbaar is, onderstreept Koen Lommelen. Hij geeft een voorbeeld voor celgetal en mastitis. Een melkveehouder die een gemiddeld celgetal heeft van 300.000 zou dit binnen zes maanden moeten terugdringen tot 200.000. Een melkveehouder met een gemiddeld celgetal van 100.000 en 7% koeien met mastitis, zou het aantal geïnfecteerde dieren moeten terugdringen naar 3%.

Succes?

Koen Lommelen vindt het niet gemakkelijk

te antwoorden op de vraag of het project succes heeft. '90% Van de boeren die deelnamen aan het project Gezonde en Economische Melkwinning gaan vervolgens serieus aan de slag. Na een jaar daalt het gemiddeld celgetal bij deze melkveebedrijven met 30.000 binnen een spreiding van 0 tot 100.000.' Resultaten boeken kost tijd, benadrukt hij. Belangrijkste winstpunt is voor hem het toegenomen inzicht bij de deelnemende melkveebedrijven in relatie tot kwaliteit van melk en de onderliggende problematiek. Bovendien blijkt samenwerking tussen verschillende organisaties MCC, VRV en DGZ vruchten af te werpen bij de integrale benadering van de mastitisproblematiek. Vanaf 2007 zullen ook andere gezondheidsaspecten worden meegenomen in het begeleidingstraject van de veehouders, zoals para-TBC, IBR, en BVD. Hij hoopt ook dat door samenwerking met

Melkmonsters komen aan bij een laboratorium voor celgetalbepaling door MCC-Vlaanderen.

het HIERGezondheidsCentrum Nederland (zie Zuivelzicht 11 oktober 2005) meer wetenschappelijk inzicht ontstaat in de mastitisproblematiek, en dat daardoor het celgetal omlaag kan worden gebracht. <<